

Høringsuttalelse fra Rådet for funksjonshemmede, bydel Frogner, vedrørende Byggteknisk forskrift, TEK 10 Forslag til endringer i tekniske krav til byggverk av 2010-03-26 nr 489

Oslo, 2014-08-18

Rådet for funksjonshemmede i Oslo kommune bydel Frogner, viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets høringsforslag av 2014-06-08 om forenkling av byggetekniske krav i Byggteknisk forskrift, TEK 10. Rådet noterer seg at Departementets forslag kun berører kravene i forskriften som er knyttet til universell utforming, ikke krav til miljø og energi.

Departementets forslag til endringer

I Departementets høringsnotat foreslås det enten unntak fra tilgjengelighetskrav for inntil 50 prosent av boenheter på 50 m² BRA eller mindre i en bygning, eller at krav til snusirkel reduseres fra 1,5 m til 1,4 m og skal gjelde i kun ett rom av hver funksjon; fjerning av krav om universell utforming av felles uteareal for større boligområder; redusert krav til stigningsforhold for gangatkomst til bolig; redusert krav til åpningskraft for dør; skjerpet krav til sikkerhetsglass i vindu og andre glassfelt; endret krav til utgang fra branncelle i risikoklasse 4, samt enkelte redaksjonelle endringer.

Endringene foreslås med ikrafttredelse 1. januar 2015.

Rådets kommentarer

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner følgende generelle kommentarer og spesifikke kommentarer til Departementets forslag:

Generelle kommentarer

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner er bekymret over at kun de punkter som berører krav til tilgjengelighet og universell utforming i TEK 10 skal revideres og i realiteten betydelig svekkes. Det har i lengre tid vært drevet en kampanje fra visse aktører i boligmarkedet som ensidig har fokusert på kravene til tilgjengelighet som en hovedårsak til at boligprisene i dagens marked stiger, slik at mange ekskluderes fra å delta, spesielt unge. Med forslaget til endringer som nå er på høring virker det som om Departementet støtter disse argumentene, selv om det er tilbakevist fra eksperter og andre aktører i byggenæringen at krav til universell utforming er urimelig fordyrende. Det som er kostnadsdrivende er andre faktorer som tomtepriser, infrastruktur mv.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

I dag er det kun mellom 7 og 10 % av dagens boliger som har besøkstilgjengelighet (det foreligger ikke statistikk over universelt utformede boliger) - mens nye boliger utgjør rundt 1 prosent av boligmassen (NOVA m.fl.). Med andre ord er det et stort behov for universell utforming av boliger. Den demografiske utviklingen i Norge og andre land viser at det i nær fremtid blir et voksende behov for universelt utformede boliger. Svenske tall beregner at i løpet av en boligs gjennomsnittlige livsløp som beregnes til 80 år, er det mer enn 80 % sjanse at personer med nedsatt bevegelighet vil bo der, enten det handler om gravide, eldre, personer som har brukket bena eller funksjonshemmede. Alle trenger tilgjengelige boliger.

Fokuset på bevegelseshemmede (spesielt rullestolbrukere) i deler av byggenæringen og deres talsmenn er derfor et sidespor i diskusjonen om krav til boliger.

Rådet støtter målsettingen om «å gjøre det enklere og rimeligere å komme seg inn i boligmarkedet og eie sin egen bolig» men er av den klare oppfatning at en svekkelse av dagens krav til universell utforming er feil strategi. I stedet mener Rådet at staten bør gjøre tiltak for å styrke innovasjonskompetanse, planleggingskompetanse og kompetanse i utviklingsarbeid i byggenæringen slik at det skapes et miljø for nye ideer som sikrer alle likeverdig tilgang til boligmarkedet.

Kostnader knyttet til universell utforming av nye boliger utgjør kun 2-3 prosent av de totale byggekostnader for nye boliger (jfr. dokumentasjon fra NIBR, Skanska, Sintef, sveitsiske undersøkelser, o.a.) - dersom korrekt planlegging og løsning er foretatt av bygningsnæringen.

Det er også viktig at kostnader knyttet til tilgjengelighetskrav må settes opp mot samfunnsmessig gevinst: Med universelt utformede boliger kan flere fortsette å bo i egen bolig fremfor å flytte på en institusjon.

Rådets merknader til de konkrete forslag

Rådet har følgende merknader til de enkelte endringsforslagene:

- Krav om tilgjengelig boenhet § 12-2 første ledd: Det foreslås at «Det er tilstrekkelig at inntil 50 prosent av boenheter på maksimalt 50 m² BRA med ett eller to rom for varig opphold i bygning, oppfyller kravene».
 - **Rådets kommentar:** Rådet er av den oppfatning at forslaget om 50 % unntak for boliger på 50 m² BRA eller mindre i en bygning vil bidra sterkt til en dårlig bostandard og levevilkår for de gruppene som nettopp vil dominere beboermassen i slike boliger, som minstepensjonister, enslige og ungdom, for ikke å snakke om personer med nedsatt funksjonsevne.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

- Krav til rom og annet oppholdsareal 12-7 annet ledd: Det foreslås at «For rom med samme funksjon er det tilstrekkelig at minst ett har snuareal med diameter på minimum 1,4 m. Rom skal utformes slik at rullestolbruker kan betjene nødvendige funksjoner på en tilfredsstillende måte».
 - **Rådets kommentar:** Rådet ønsker at krav om snusirkel/fri plass fortsatt skal være på 1,5 m. Forslag til endring avvises.
- Entre og garderobe §12-8 første ledd: Det foreslås at «(1) Entre/inngang i tilgjengelig boenhet skal ha fri passasje utenfor møbleringssone og plass til snusirkel med diameter 1,4 m for rullestol utenfor dørens slagradius».
 - **Rådets kommentar:** Rådet ønsker at snusirkel/fri plass fortsatt skal ha 1,5 m i diameter. Forslag til endring avvises.
- Bad og toalett § 12-9 første ledd og bokstav a. Det foreslås at: «(1) Boenhet skal ha minst ett bad og toalett der følgende skal være oppfylt:
 - a) Størrelse og planløsning skal være slik at det er fri gulvplass til en snusirkel med diameter på minimum 1,4 m foran toalett, minimum 0,9 m fri gulvplass på den ene siden av toalettet og minimum 0,2 m på den andre siden. Det skal være fri passasjebredde på 0,9 m fram til fri plass ved siden av toalett».
 - **Rådets kommentar:** Rådet ønsker at gjeldende bestemmelse beholdes, ikke minst for å sikre at beboere skal kunne benytte toalettet – alle kan ikke benytte toalettet fra samme side. Forslag til endring avvises.
- Balkong og terrasse § 12-11 tredje ledd og bokstav a og b. Det foreslås at: «(3) For bygning med krav til tilgjengelig boenhet og byggverk med krav om universell utforming skal følgende være oppfylt:
 - b) I byggverk med krav om universell utforming skal balkong, terrasse og uteplass ha fri gulvplass for rullestol som gir plass til snusirkel med diameter 1,5 m utenfor dørens slagradius.
 - c) I bygning med krav om tilgjengelig boenhet skal minst en balkong, terrasse og uteplass ha fri gulvplass for rullestol som gir plass til snusirkel med diameter 1,4 m utenfor dørens slagradius».
 - **Rådets kommentar:** Rådet ønsker at gjeldende bestemmelse beholdes. Forslag til endring avvises.
- Dør, port mv. § 12-15 fjerde ledd. Det foreslås at «(4) I bygning med krav om

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

tilgjengelig boenhet gjelder første til tredje ledd, med unntak av tredje ledd bokstav a. Tredje ledd bokstav e gjelder bare for inngangsdør, dør til balkong og terrasse og for dør til rom med krav om tilgjengelighet».

- **Rådets kommentar:** Rådet kan ikke forstå at en beboer ikke skal kunne ha tilgang til alle rom i boligen. Forslag til endring avvises.

•

Uteareal med krav om universell utforming § 8-2 første ledd og bokstav b. Det foreslås at: «(1) Følgende uteareal skal være universelt utformet slik det følger av bestemmelser i forskriften:

- a) uteareal for allmennheten
- b) uteareal for boligbygning med krav om heis
- c) uteareal for byggverk for publikum
- d) uteareal for arbeidsbygning»
- **Rådets kommentar:** Rådet ønsker føyet til nytt punkt b) felles uteareal for større boligområde (slik formulering i dagens regelverk er). Dette fordi også boligbygninger som er tilgjengelige, selv om de ikke har krav om heis, trenger universell utforming av utearealet for at alle beboere skal ha likeverdig tilgang til felles uteareal.

•

Gangatkomst til byggverk. § 8-6 første ledd. Det foreslås at: «§8-6 Gangatkomst til byggverk:

- (1) Gangatkomst til bygning med boenhet skal være trinnfri og ikke ha større stigning enn 1:15. For kortere strekning inntil 3,0 m kan stigning være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være hvileplan med lengde minimum 1,5 m. Dersom terrenget er for bratt til at kravet om stigningsforhold kan oppnås, gjelder ikke kravet om trinnfrihet og stigning til bygning med boenhet uten krav om heis.»
- **Rådets kommentar:** Rådet går i mot en endring fra 1:20 til 1:15 og ønsker at opprinnelig krav beholdes. Forslag til endring avvises.

•

Rampe § 12-18 annet ledd. Det foreslås at: «(2) Rampe skal ha jevnt og sklisikkert dekke og stigning maksimum 1:20. For strekning under 3,0 m kan stigningen være maksimum 1:12. For hver 0,6 m høydeforskjell skal det være et horisontalt hvileplan med lengde minimum 1,5 m. Rampe tilknyttet bygning med boenhet skal ha stigning maksimum 1:15».

- **Rådets kommentar:** Rådet er for tillegget men ønsker stigning på maksimum 1:20 på rampe tilknyttet bygning med boenhet.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

- Dør, port mv. § 12-15 tredje ledd og bokstav b. Det foreslås at: «(3) I byggverk med krav om universell utforming gjelder i tillegg til første og annet ledd følgende:
 - b) Dør som er beregnet for manuell åpning skal kunne åpnes med åpningskraft på maksimum 30 N. Kravet gjelder for dører til og i hovedatkomst og hovedrømningsvei.
 - (4) I bygning med krav om tilgjengelig boenhet gjelder første til tredje ledd, med unntak av tredje ledd bokstav a. Kravet om åpningskraft på maksimum 30 N gjelder for dører i alle atkomst- og rømningsveier».
 - **Rådets kommentar:** Rådet ønsker at kravet er maksimum 20 N for dører til og i hovedatkomst og hovedrømningsvei og for dører i alle atkomst og rømningsveier. Det foreslåtte kravet vil etter Rådets mening være et hinder for likeverdig tilgang, ikke minst for eldre.
- Rekkverk § 12-17 annet og tredje ledd. Det foreslås at: «(2) For rekkverk i trapper og ramper skal følgende minst være oppfylt:
 - a) Høyde på rekkverk skal være minimum 0,9 m. Dette omfatter også rekkverk på repos og hvileplan.
 - b) Håndlist skal være i høyde 0,9 m over gulv/trinn.
 - (3) Høyde på rekkverk ved balkonger, tribuner, passasjer og lignende skal være minimum 1,0 m. Der nivåforskjellen er mer enn 10,0 m, skal rekkverk ha en høyde på minimum 1,2 m».

Rådets kommentar: Rådet avviser forslaget. Rådet finner det underlig at Departementets forslag bryter med norsk standard; Norsk Standard NS 11001-2 Pkt. 10.2.2 har i dag som krav at i felles trapper i boliger skal det være montert håndlister i to høyder på begge sider i trappeløpet, og disse skal monteres i høyder på henholdsvis 700 mm og 900 mm. Rådet ønsker at dagens krav opprettholdes.

Konklusjon

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner er av den klare oppfatning at det mangler faktagrunnlag for påstanden om at det er kravene til universell utforming i dagens bestemmelser som er årsak til de høye prisene på boligmarkedet, og at det derfor skulle være behov for omfattende endringer i byggeteknisk forskrift.

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner konkluderer derfor med at dagens lovgivning må opprettholdes.

Oslo kommune
Bydel Frogner
Råd for funksjonshemmede

Ved å endre dagens regelverk vil svært mange bli utestengt fra likeverdig tilgang til boligmarkedet og til å få et veltilpasset hjem.

Med hilsen

Rådet for funksjonshemmede i bydel Frogner

Rudolph Brynn

Leder